

| LAB 05 |

Productvoorwaarden

Aansprakelijkheidsverzekering voor Bedrijven

Inhoudsopgave

Rubriek 1 Algemeen

- Artikel 1 Begripsomschrijvingen
- Artikel 2 Omvang van deze verzekering
- Artikel 3 Verzekeringsgebied
- Artikel 4 Uitsluitingen en insluitingen
- Artikel 5 Premie
- Artikel 6 Schade
- Artikel 7 Wijziging van het risico
- Artikel 8 Namelding
- Artikel 9 Begin en einde van deze verzekering
- Artikel 10 Terrorismerisico

Rubriek 2 Bedrijfsaansprakelijkheid

- Artikel 11 Omvang van de dekking
- Artikel 12 Aanvullende uitsluitingen

Rubriek 3 Werkgeversaansprakelijkheid

- Artikel 13 Aanvullende begripsomschrijvingen
- Artikel 14 Omvang van de dekking

Rubriek 4 Milieuaansprakelijkheid

- Artikel 15 Aanvullende begripsomschrijvingen
- Artikel 16 Omvang van de dekking
- Artikel 17 Aanvullende uitsluitingen en insluitingen

Artikel 1 | Begripsomschrijvingen

1.1 Verzekerde

- a. de verzekeringnemer;
- b. andere met name als verzekerde genoemde natuurlijke en rechtspersonen;
- c. de commissarissen, bestuurders en vennoten van de verzekerde handelend als zodanig;
- d. de ondergeschikten, huisgenoten en familieleden van verzekerde met betrekking tot werkzaamheden die zij voor verzekerde in diens verzekerde hoedanigheid verrichten, alsmede andere personen, niet zelfstandig een beroep of bedrijf uitoefenende voorzover de verzekerde daarvoor aansprakelijk is;
- e. de ondernemingsraad en haar leden en instellingen zoals pensioenfondsen en personeelsverenigingen van verzekerde alsmede hun bestuursleden handelend als zodanig.

1.2 Aanspraak

Een aanspraak is uitsluitend een tegen de verzekerde schriftelijk ingestelde vordering, waarbij degene die haar instelt uitdrukkelijk aanspraak maakt op vergoeding van schade. Aanspraken, al dan niet tegen meer verzekerden ingesteld, die voortvloeien uit of verband houden met dezelfde oorzaak worden als één aanspraak beschouwd en worden geacht bij de maatschappij te zijn aangemeld ten tijde dat de eerste aanspraak is aangemeld.

1.3 Aansprakelijkheid

Onder aansprakelijkheid wordt verstaan aansprakelijkheid wegens onrechtmatige daad en/of wegens toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een verbintenis.

1.4 Omstandigheid

Een handelen of nalaten waardoor schade is ontstaan of kan ontstaan, waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat deze zal leiden tot een (verzekerde) aanspraak. Omstandigheden die voortvloeien uit of verband houden met dezelfde oorzaak worden als één omstandigheid beschouwd en worden geacht bij de maatschappij te zijn aangemeld ten tijde dat de eerste omstandigheid is aangemeld.

1.5 Handelen of nalaten

Een handelen of nalaten waaruit een aanspraak voortvloeit. Met een handelen of nalaten wordt gelijk gesteld een schadeval dat uitsluitend vanwege een aan verzekerde toebehorende hoedanigheid krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening van verzekerde komt.

1.6 Schade

1.6.1 Schade aan personen:

Letsel of aantasting van de gezondheid van derden al dan niet de dood ten gevolge hebbend en de daarmee rechtstreeks verband houdende gevolgen. Onder schade aan personen wordt niet verstaan de door (potentiële) benadeelden gemaakte kosten van

maatregelen tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 Burgerlijk Wetboek (hierna te noemen BW) en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.

1.6.2 Schade aan zaken:

Beschadiging, vernietiging, vermissing of verontreiniging van zaken van derden en de daarmee rechtstreeks verband houdende gevolgen.

Onder schade aan zaken wordt niet verstaan de door (potentiële) benadeelden gemaakte kosten van maatregelen tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 BW en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.

1.7 Derden

Iedereen met uitzondering van de aansprakelijk gestelde verzekerde.

1.8 Verzekeringsjaar

Een periode van 12 maanden vanaf de premieervaldatum en elke aansluitende periode van gelijke duur. Indien de periode vanaf de ingangsdatum van deze verzekering tot de premieervaldatum of vanaf de premieervaldatum tot de beëindigingsdatum korter is dan 12 maanden, wordt een dergelijke periode ook als een verzekeringsjaar beschouwd. Bij een geldigheidsduur korter dan 12 maanden is het verzekeringsjaar gelijk aan de geldigheidsduur.

1.9 Contractstermijn

De termijn waarvoor deze verzekering is aangegaan.

1.10 Geldigheidsduur

De periode vanaf de ingangsdatum van deze verzekering tot het einde van deze verzekering.

1.11 Milieuaantasting

De uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voorzover die een prikkelende of een besmetting of bederf veroorzakende of een verontreinigende werking heeft in of op de bodem, de lucht, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang).

1.12 Bereddingskosten

Kosten verbonden aan maatregelen die tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering door of vanwege een verzekerde worden getroffen en redelijkerwijs geboden zijn om het onmiddellijk dreigend gevaar van schade af te wenden, waarvoor - indien gevallen - een verzekerde aansprakelijk zou zijn en deze verzekering dekking biedt, of om die schade te beperken.

1.13 Atoomkernreactie

Iedere kernreactie waarbij energie vrijkomt, zoals kernfusie, kernsplijting, kunstmatige en natuurlijke radioactiviteit.

1.14 Kerninstallatie

Een kerninstallatie in de zin van de Wet Aansprakelijkheid Kernongevallen (Staatsblad 1979-225), alsmede een kerninstallatie aan boord van een schip.

1.15 Molest

- a. Gewapend conflict: elk geval waarin staten of andere georganiseerde partijen elkaar, of de een de ander, met militaire machtsmiddelen, bestrijden. Het gewapend optreden van militaire eenheden onder de verantwoordelijkheid van internationale organisaties zoals de Verenigde Naties, de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie of de West-Europese Unie wordt ook hieronder verstaan;
- b. Burgeroorlog: een min of meer georganiseerde gewelddadige strijd tussen inwoners van eenzelfde staat, waarbij een belangrijk deel van de inwoners van die staat betrokken is;
- c. Opstand: georganiseerd gewelddadig verzet binnen een staat, gericht tegen het openbaar gezag;
- d. Binnenlandse onlusten: min of meer georganiseerde gewelddadige handelingen, op verschillende plaatsen zich voordoend binnen een staat;
- e. Oproer: een min of meer georganiseerde plaatselijke gewelddadige beweging gericht tegen het openbaar gezag;
- f. Mouterij: een min of meer georganiseerde gewelddadige beweging van leden van enige gewapende macht, gericht tegen het gezag waaronder zij gesteld zijn.

Dit zijn de zes in artikel 64 lid 2 van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 genoemde vormen van molest.

Artikel 2 | Omvang van deze verzekering

2.1 Algemeen

Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde volgens de bepalingen in de Rubrieken van deze Productvoorwaarden, die alleen van toepassing zijn indien de desbetreffende Rubriek volgens het polisblad is meeverzekerd. Deze Productvoorwaarden vormen één geheel met de hierbij behorende Algemene Voorwaarden.

2.2 Verzekerd bedrag

- 2.2.1 De maatschappij vergoedt voor alle verzekerden tezamen per aanspraak en per verzekeringsjaar:
 - a. de schade inclusief de wettelijke rente;
 - b. de kosten van verweer tegen verzekerde aanspraken, ook indien deze ongegrond zijn c.q. worden bevonden, alsmede de proceskosten mits het verweer wordt gevoerd onder leiding van de maatschappij;
 - c. de kosten van de op verlangen van de maatschappij verleende rechtsbijstand in een tegen verzekerde aanhangig gemaakt strafproces;
 - d. de bereddingskosten zoals omschreven in artikel 1.12 van deze Productvoorwaarden;

gezamenlijk tot ten hoogste de in het polisblad genoemde verzekerde bedragen.

Het eigen risico is niet van toepassing op de kosten genoemd in b. en c.

- 2.2.2 Met betrekking tot het maximum verzekerd bedrag per verzekeringsjaar, zoals in het polisblad is vermeld, geldt dat de datum van de eerste schriftelijke melding bij de maatschappij van de aanspraak respectievelijk van de omstandigheid die daartoe leidt, bepalend is voor het verzekeringsjaar waaraan de betreffende aanspraak of omstandigheid wordt toegerekend.

- 2.2.3 Indien de aansprakelijkheid van de verzekerde onder meer dan één van de in het polisblad van toepassing verklaarde Rubrieken mocht zijn verzekerd, zullen de verzekerde bedragen van de onderscheiden Rubrieken niet cumuleren doch zal het hoogste van de in aanmerking komende verzekerde bedragen gelden.

Artikel 3 | Verzekeringsgebied

Het verzekeringsgebied is de gehele wereld met uitzondering van de USA en/of Canada. Het handelen of nalaten en de daaruit voortvloeiende schade dient te hebben plaatsgevonden binnen het verzekeringsgebied. Niet verzekerd zijn aanspraken, gebaseerd op het recht van de USA en/of Canada.

Artikel 4 | Uitsluitingen en insluitingen

4.1 Aansprakelijkheidsverhogende bedingen

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade voortvloeiende uit een boete-, schadevergoedings-, garantie- of vrijwaringsbeding of ander beding van soortgelijke strekking, behalve indien aansprakelijkheid ook zou hebben bestaan zonder het beding.

4.2 Atoomkernreactie

- 4.2.1 Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade veroorzaakt door, optredende bij of voortvloeiende uit atoomkernreactie, onverschillig hoe deze reactie is ontstaan.
- 4.2.2 Wel verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade veroorzaakt door radioactieve nucliden die zich buiten een kerninstallatie bevinden en gebruikt worden of bestemd zijn om gebruikt te worden voor industriële, commerciële, landbouwkundige, medische, wetenschappelijke, onderwijskundige doeleinden of niet-militaire beveiligingsdoeleinden, mits er een door de bevoegde overheid afgegeven vergunning (voorzover vereist) van kracht is voor vervaardiging, gebruik, opslag en het zich ontdoen van radioactieve stoffen.

- 4.2.3 Voorzover krachtens enige wet of enig verdrag een derde voor de geleden schade aansprakelijk is, is het gestelde in artikel 4.2.2 van deze Productvoorwaarden niet van toepassing.
- 4.3 **Eigen zaken**
Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan zaken van de verzekeringnemer en van andere in het polisblad met name als verzekerde genoemde natuurlijke en rechtspersonen.
- 4.4 **Molest**
Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade veroorzaakt door molest.
- 4.5 **Motorrijtuigen/(lucht)vaartuigen**
- 4.5.1 Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade in verband met het houden, (laten) gebruiken of besturen van motorrijtuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen.
- 4.5.2 Wel verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor:
- Aanhangwagens**
schade veroorzaakt met of door een aanhangwagen die na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, buiten het verkeer tot stilstand is gekomen;
 - Laden/lossen**
schade veroorzaakt met of door zaken die worden geladen op of worden gelost van een motorrijtuig;
 - Lading**
schade veroorzaakt met of door zaken terwijl deze zich bevinden op of vallen van, dan wel nadat deze zijn gevallen van een motorrijtuig;
 - Non-owners liability**
schade veroorzaakt door ondergeschikten van een verzekerde als genoemd in artikel 1.1 sub a. en b. van deze Productvoorwaarden, bij gebruik in zijn dienst van een motorrijtuig, waarvan deze verzekerde geen eigenaar of houder is. Deze bepaling geldt uitsluitend voor de aansprakelijkheid als werkgever. Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van de ondergeschikte zelf. Schade aan het motorrijtuig is niet verzekerd;
 - Werkmaterieel**
(geen eigendom of duurzaam gebruik)
schade veroorzaakt met of door gemotoriseerd werkmaterieel indien en voorzover de oorzaak van de schade niet is gelegen in de wijze van bediening van het werkmaterieel zelf of in bepaalde (ondeugdelijke) eigenschappen van het werkmaterieel. Tenzij een hoger eigen risico in het polisblad wordt vermeld geldt een eigen risico van EUR 250,00 per aanspraak voor schade aan zaken. Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde die eigenaar of duurzaam gebruiker (bijvoorbeeld uit hoofde van huurkoop of leasing) van het werkmaterieel is;
 - Niet-kentekenplichtige motorrijtuigen**
schade veroorzaakt met of door niet-kentekenplichtige motorrijtuigen, waaronder niet begrepen bromfietsen. Indien ten tijde en ter plaatse van het veroorzaken van de schade een verplichting geldt tot het verzekeren van de aansprakelijkheid voor niet-kentekenplichtige motorrijtuigen overeenkomstig de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (WAM) of een analoge wet, dan is slechts verzekerd het meerdere boven het bedrag dat verzekerd is of verzekerd had dienen te zijn;
 - Laad- en losmateriaal opgebouwd**
schade veroorzaakt met of door op motorrijtuigen gemonteerd laad- en losmateriaal tijdens laad- en loswerkzaamheden;
 - Passagiersrisico**
schade veroorzaakt door verzekerde als passagier van een motorrijtuig, vaartuig of luchtvaartuig, met terzijdestelling van het bepaalde in artikel 4.8 van deze Productvoorwaarden;
 - Vaartuigen**
schade aan personen veroorzaakt met of door vaartuigen en (met inachtneming van artikel 4.8 van deze Productvoorwaarden) schade aan zaken met of door niet-gemotoriseerde vaartuigen dan wel vaartuigen voortbewogen door een eigen voortstuwing van niet meer dan 4 PK (Kw 2.94).
- 4.6 **Geleverde zaak/verrichte dienst**
- 4.6.1 Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan en waardevermindering van geleverde, opgeleverde, afgeleverde of behandelde zaken alsmede voor schade of kosten ontstaan wegens:
- vervanging, verbetering of herstel van door of onder verantwoordelijkheid van de verzekerde geleverde, opgeleverde, afgeleverde of behandelde zaken;
 - het geheel of gedeeltelijk opnieuw verrichten van door of onder verantwoordelijkheid van de verzekerde uitgevoerde werkzaamheden;
 - het niet of niet naar behoren kunnen gebruiken van door of onder verantwoordelijkheid van de verzekerde geleverde, opgeleverde, afgeleverde of behandelde zaken;
- ongeacht door wie de schade is geleden of de kosten zijn gemaakt, behoudens het bepaalde in artikel 4.8.2 sub d. van deze Productvoorwaarden.
- 4.6.2 Wordt schade toegebracht door zaken, die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde zijn geleverd, opgeleverd of afgeleverd, aan andere door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde geleverde, opgeleverde of afgeleverde zaken, dan is het bepaalde in artikel 4.6.1 sub a. van deze Productvoorwaarden slechts van toepassing op die zaken waarin de oorzaak van de schade is gelegen.
Het bepaalde in artikel 4.6.1 sub a. van deze

Productvoorwaarden is daarentegen onverkort van toepassing indien beide categorieën zaken tot één en dezelfde transactie behoren.

4.7 Opzet

- 4.7.1 Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade die voor hem het beoogde of zekere gevolg is van zijn handelen of nalaten.

Deze bepaling geldt uitsluitend voor de verzekerde aan wiens handelen of nalaten de schade is toe te rekenen. Indien de betreffende verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan (een lid van) het bestuur, de directie of de bedrijfsleiding van die rechtspersoon.

- 4.7.2 Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade als gevolg van een handelen of nalaten dat bewust in strijd is met enig van overheidswege gegeven voorschrift, indien zulks is geschied in opdracht van of met medeweten van verzekerde.

Indien de betreffende verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan (een lid van) het bestuur, de directie of de bedrijfsleiding, alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde, die door (een lid van) het bestuur of de directie is belast met bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

4.8 Opzicht

- 4.8.1 Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan zaken die een verzekerde of iemand namens hem ten vervoer, in huur, pacht, bruikleen, bewaarneming of om welke andere reden dan ook onder zich heeft of heeft gehad.

- 4.8.2 Wel verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor:

a. Zaken ter bewerking

schade aan zaken die aan een verzekerde ter bewerking zijn toevertrouwd. Niet verzekerd is schade aan die (delen van) zaken die tijdens het veroorzaken van de schade daadwerkelijk in bewerking zijn of zijn geweest;

b. Brandregres

schade aan zaken die een verzekerde anders dan in huur, pacht, bruikleen of bewaarneming onder zich had, indien en voorzover terzake daarvan door een brandverzekeraar schade is vergoed;

c. Zaken van ondergeschikten

schade aan zaken (uitgezonderd motorrijtuigen) van ondergeschikten waarvoor de verzekerde als werkgever aansprakelijk is;

d. Toevoegen van producten

schade aan zaken die door een derde aan verzekerde ter bewerking zijn toevertrouwd en waaraan na levering, oplevering of aflevering door verzekerde zich schade openbaart tengevolge van ondeugdelijkheid van enige zaak die verzekerde aan de desbetreffende zaak heeft toegevoegd;

e. Laden/lossen

schade veroorzaakt aan vaar- en voertuigen gedurende de tijd dat zij ter lading of lossing aanwezig zijn op de terreinen van verzekerde of daar waar verzekerde werkzaamheden verricht;

f. Tentoonstellingen/beurzen

schade aan gehuurde of ter beschikking gestelde ruimte verband houdende met deelname aan tentoonstellingen of beurzen met uitzondering van schade, die inherent is aan het gebruik.

4.9 Verhuurde bedrijfsruimten

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan zaken van derden welke zich bevinden in de door de verzekerde verhuurde bedrijfsruimten.

4.10 Genetische schade

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor genetische schade.

4.11 Asbest

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor directe of indirecte schade die voortvloeit uit, berust op en/of verband houdt met het gebruik van, het blootstellen aan of het in enige andere wijze in contact komen met asbest, asbestvezels, asbeststof en/of asbesthoudende materialen.

4.12 TSE

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor directe of indirecte schade die voortvloeit uit en/of verband houdt met transmissible spongiform encephalopathy (TSE), zoals bijvoorbeeld bovine spongiform encephalopathy (BSE) of de ziekte van Creutzfeld-Jakob (vCJD).

Artikel 5 | Premie

- 5.1. Indien de premie is gebaseerd op variabele factoren, wordt een voorlopige premie berekend. De maatschappij zal de voorlopige premie aanpassen aan de definitieve premie over het voorafgaande verzekeringsjaar.

- 5.2. Ter vaststelling van de definitieve premie is de verzekeringnemer verplicht jaarlijks het hiertoe toegezonden formulier binnen 6 maanden na afloop van het verzekeringsjaar ingevuld en ondertekend terug te sturen, dan wel op andere wijze de definitieve gegevens te verstrekken.

- 5.3. Indien deze gegevens niet binnen de gestelde termijn door de maatschappij zijn ontvangen, wordt de premie over het afgelopen verzekeringsjaar door de maatschappij vastgesteld. De maatschappij verhoogt de factoren waarop de premie is gebaseerd met een door haar te bepalen percentage. De premie die hieruit voortvloeit wordt dan als definitief beschouwd. Naar gelang de definitieve premie

hoger of lager is dan de voorlopige, is de verzekeringnemer verplicht premie bij te betalen of is de maatschappij verplicht premie terug te betalen.

- 5.4 Alleen bij tussentijdse beëindiging van deze verzekering op grond van het bepaalde in artikel 6 en 7 van de Algemene Voorwaarden heeft de verzekeringnemer recht op terugbetaling van de definitieve premie over het tijdvak waarover deze verzekering niet van kracht is.

Artikel 6 | Schade

Regeling van schade

In aanvulling op het gestelde in artikel 5 van de Algemene Voorwaarden, is de maatschappij gerechtigd benadeelden rechtstreeks namens verzekerde schadeloos te stellen, met hen schikkingen te treffen, dan wel verweer te voeren. Verzekerde is in verband daarmee verplicht de maatschappij desverlangd de nodige schriftelijke machtigingen te verstrekken.

Artikel 7 | Wijziging van het risico

7.1 Verzwaring of uitbreiding risico

Indien in een verzekeringsjaar een verzwaring of uitbreiding van het verzekerde risico binnen de grenzen van de in het polisblad omschreven hoedanigheid plaatsvindt, is deze verzekering automatisch van kracht voor de daaruit voortvloeiende aansprakelijkheid van de verzekerde, mits de verzekeringnemer binnen 2 maanden na het einde van het verzekeringsjaar alle gegevens over de wijziging aan de maatschappij meldt en de eventueel daarvoor verschuldigde extra premie voldoet.

Blijft verzekeringnemer met de opgave in gebreke, dan zijn de uit de verzwaring of uitbreiding voortvloeiende aanspraken niet verzekerd. De dekking van de verzwaring of uitbreiding van het verzekerde risico zal dan nog slechts van kracht worden na melding aan en acceptatie door de maatschappij.

7.2 Wijziging hoedanigheid/buitenlandse vestigingen

Wijziging van de verzekerde hoedanigheid, de levering of behandeling van andere zaken dan de in het polisblad vermelde, of het oprichten van buitenlandse vestigingen, dan wel wijzigingen van andere in het polisblad specifiek vermelde feitelijke omstandigheden, dienen terstond aan de maatschappij te worden gemeld. Een verzwaring of uitbreiding van het risico, verband houdend met vorenbedoelde wijzigingen, valt niet automatisch onder de verzekeringsdekking, doch eerst nadat de polis, dan wel de verzekeringsvoorwaarden aan bedoelde wijzigingen zijn aangepast.

Artikel 8 | Namelding

- 8.1 Indien de maatschappij, overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.2 van de Algemene Voorwaarden van haar recht gebruik maakt deze verzekering te beëindigen, heeft de

verzekeringnemer het recht de termijn van aanmelden met 1 jaar te verlengen voor onder deze verzekering verzekerde aanspraken, die voortvloeien uit een handelen of nalaten, dat heeft plaatsgevonden vóór de beëindigingsdatum en die schriftelijk bij de maatschappij worden gemeld binnen 1 jaar na deze beëindiging. De voor deze verlenging verschuldigde premie bedraagt 50% van de laatste jaarpremie.

- 8.2 Indien deze verzekering eindigt wegens beëindiging van de activiteiten van de verzekeringnemer, heeft de verzekeringnemer het recht de termijn van aanmelden met 3 jaar te verlengen voor onder deze verzekering verzekerde aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten van verzekerde dat heeft plaatsgevonden vóór de beëindigingsdatum en die schriftelijk bij de maatschappij worden gemeld binnen 3 jaar na deze beëindiging.

De voor deze verlenging verschuldigde premie bedraagt één maal de laatste jaarpremie.

- 8.3 Indien de verzekeringnemer gebruik wenst te maken van het in artikel 8.1 en 8.2 van deze Productvoorwaarden omschreven recht van verlenging, dient hij dat vóór de beëindigingsdatum van deze verzekering schriftelijk aan de maatschappij kenbaar te maken. De verzekeringnemer dient de in artikel 8.1 of 8.2 van deze Productvoorwaarden vermelde premie te voldoen binnen 30 dagen na het verzoek tot verlenging.

- 8.4 Voor aanspraken aangemeld binnen de termijn van 1 respectievelijk 3 jaar als bedoeld in artikel 8.1 en 8.2 van deze Productvoorwaarden geldt dat deze worden toegerekend aan het verzekeringsjaar direct vóór de beëindigingsdatum. Het bepaalde in artikel 2.2.2 van deze Productvoorwaarden blijft onverkort van toepassing.

- 8.5 In afwijking van het bepaalde in artikel 8 van de Algemene Voorwaarden geldt deze nameldingsdekking niet indien blijkt dat de door deze verzekering verzekerde aansprakelijkheid eveneens op (een) andere polis(sen) is verzekerd of daarop zou zijn verzekerd indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan.

- 8.6 Indien sprake is van een reeks handelingen of nalatigheden die voortvloeien uit of verband houden met dezelfde oorzaak, is voor de toepasselijkheid van het gestelde in artikel 8.1 en 8.2 van deze Productvoorwaarden bepalend de datum van aanvang van deze reeks.

Artikel 9 | Begin en einde van deze verzekering

In aanvulling op het bepaalde in artikel 7.1 van de Algemene Voorwaarden zijn het begin en einde van deze verzekering beide om 0:00 uur, tenzij anders overeengekomen is in het polisblad.

Artikel 10 | Terrorismerisico

Het terrorismerisico is uitsluitend verzekerd volgens de gelimiteerde dekking van de Algemene Voorwaarden.

Artikel 11 | Omvang van de dekking

- 11.1 Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde in de verzekerde hoedanigheid voor schade van derden, mits:
- a. de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerde is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld of de aanspraak voortvloeit uit een omstandigheid die tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering voor de eerste maal bekend is geworden bij de verzekerde en schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld;
 - en
 - b. de aanspraak respectievelijk de omstandigheid (conform artikel 1.4 van deze Productvoorwaarden) vóór de ingangsdatum van deze verzekering bij de verzekeringnemer of de aansprakelijk gestelde verzekerde niet bekend was of redelijkerwijs had kunnen zijn.
- 11.2 Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit (ongeacht op welk tijdstip) voortvloeit geacht worden te zijn ingesteld op de datum van melding van deze omstandigheid.

Artikel 12 | Aanvullende uitsluitingen

- 12.1 **Werkgeversaansprakelijkheid**
Onder deze Rubriek is niet verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde tegenover ondergeschikten.
- 12.2 **Milieuaantasting**
Onder deze Rubriek is niet verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade die direct of indirect verband houdt met een milieuaantasting en/of de daaruit voortvloeiende schade.

Artikel 13 | Aanvullende begripsomschrijvingen

13.1 Ongeval/beroepsziekte

In deze Rubriek wordt schade aan personen als genoemd in artikel 1.6.1 van deze Productvoorwaarden onderscheiden naar schade aan personen tengevolge van:

- a. ongeval; onder ongeval wordt verstaan: een plotseling van buiten af en ongewild op het lichaam van een ondergeschikte inwerkend geweld;
- b. beroepsziekte; onder beroepsziekte wordt verstaan: een aantasting van de gezondheid niet zijnde het gevolg van een ongeval van een ondergeschikte, waarvoor de verzekerde jegens de ondergeschikte aansprakelijk is.

13.2 Omstandigheid (beroepsziekte)

In afwijking van artikel 1.4 van deze Productvoorwaarden wordt terzake van beroepsziekten als omstandigheid enkel en alleen aangemerkt een op het moment van de melding van de omstandigheid aantoonbare aantasting van de gezondheid van een ondergeschikte, waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat deze zal leiden tot een (verzekerde) aanspraak. Omstandigheden die voortvloeien uit of verband houden met dezelfde oorzaak worden als één omstandigheid beschouwd en worden geacht te zijn gemeld ten tijde dat de eerste omstandigheid is aangemeld.

- 14.2 Indien een omstandigheid (conform artikel 1.4 en 13.2 van deze Productvoorwaarden) tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit (ongeacht op welk tijdstip) voortvloeit geacht worden te zijn ingesteld op de datum van melding van deze omstandigheid.

Artikel 14 | Omvang van de dekking

- 14.1 Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde in de verzekerde hoedanigheid tegenover ondergeschikten voor schade verband houdende met het verrichten van activiteiten voor verzekerde, mits:

- a. de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerde is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld of de aanspraak voortvloeit uit een omstandigheid die tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering voor de eerste maal bekend is geworden bij de verzekerde en schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld;

en

- b. de aanspraak respectievelijk de omstandigheid vóór de ingangsdatum van deze verzekering bij de verzekeringnemer of de aansprakelijk gestelde verzekerde niet bekend was of redelijkerwijs had kunnen zijn.

Terzake van beroepsziekten geldt als omstandigheid de begripsomschrijving van artikel 13.2 van deze Productvoorwaarden en voor ongevallen is de begripsomschrijving van artikel 1.4 van deze Productvoorwaarden van toepassing.

Artikel 15 | Aanvullende begripsomschrijvingen

15.1 Bedrijfslocatie

Het perceel waar het bedrijf van verzekeringnemer is gevestigd.

15.2 Werklocatie

Het perceel, anders dan de bedrijfslocatie, waarop door of onder verantwoordelijkheid van verzekeringnemer een werk wordt uitgevoerd.

Artikel 16 | Omvang van de dekking

16.1 Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde in de verzekerde hoedanigheid voor schade van derden in verband met een milieuaantasting die plotseling en onzeker is en niet het rechtstreeks gevolg is van een langzaam (in) werkend proces, mits:

- a. de aanspraak terzake daarvan voor de eerste maal tegen verzekerde is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld of de aanspraak voortvloeit uit een omstandigheid die tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering voor de eerste maal bekend is geworden bij de verzekerde en schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld;

en

- b. de aanspraak respectievelijk de omstandigheid vóór de ingangsdatum van deze verzekering bij de verzekeringnemer of de aansprakelijk gestelde verzekerde niet bekend was of redelijkerwijs had kunnen zijn.

16.2 Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van deze verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit (ongeacht op welk tijdstip) voortvloeit geacht worden te zijn ingesteld op de datum van melding van deze omstandigheid.

Artikel 17 | Aanvullende uitsluitingen en insluitingen

17.1 Bodem/(oppervlakte)water

Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan of verontreiniging van de bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang), indien en voorzover die schade is veroorzaakt door een handelen of nalaten van de verzekerde dat plaatsvindt op de bedrijfslocatie of op de werklocatie.

17.2 Schade aan personen

Onder deze Rubriek is verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan personen die het gevolg is van een milieuaantasting die plotseling en onzeker is en niet het rechtstreeks gevolg is van een langzaam inwerkend proces.

17.3 Schade aan zaken

17.3.1 Onder deze Rubriek is verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan zaken tengevolge van de uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voorzover die een prikkelende of besmetting of bederf veroorzakende of verontreinigende werking heeft in of op de lucht, mits die uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping plotseling en onzeker is en niet het rechtstreeks gevolg is van een langzaam inwerkend proces.

17.3.2 Onder deze Rubriek is verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade aan zaken die het gevolg is van een milieuaantasting die plotseling en onzeker is en niet het rechtstreeks gevolg is van een langzaam inwerkend proces, indien en voorzover die schade is voorgevallen op de bedrijfslocatie van verzekerde.

17.4 Productaansprakelijkheid

Onder deze Rubriek is verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade die het gevolg is van een milieuaantasting die is veroorzaakt door zaken die de verzekerde heeft (op)geleverd, mits die milieuaantasting plotseling en onzeker is en niet het rechtstreeks gevolg is van een langzaam inwerkend proces.

17.5 Bereddingskosten eigen locatie

Niet verzekerd zijn de kosten (door wie ook gemaakt) teneinde de milieuaantasting op en de gevolgen daarvan voor een locatie van verzekerde te beperken of ongedaan te maken, behoudens voorzover verzekerde aantoonst dat deze kosten tevens bereddingskosten zijn in de zin van artikel 1.12 van deze Productvoorwaarden.

17.6 Werkgeversaansprakelijkheid

Onder deze Rubriek is niet verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde tegenover ondergeschikten.